

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/178/2017
Identifikačné číslo spisu: 7613223464
Dátum vydania rozhodnutia: 22.11.2017
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7613223464.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. E., bytom J., S., zastúpeného JUDr. Jánom Burocím, advokátom so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Chrapčiakova 7, proti žalovanej Rapid life životná poisťovňa, a. s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., so sídlom v Košiciach, Užhorodská 21, za účasti osobitného subjektu na strane žalobcu Občianskeho združenia „Právne služby spotrebiteľom a vlastníkom bytov" so sídlom v Košiciach, Škultétyho 3, zastúpeného JUDr. Darinou Solárovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Škultétyho 3, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2 C 201/2013, o dovolaní osobitného subjektu na strane žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 20. marca 2017 sp. zn. 5 Co 205/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Osobitný subjekt na strane žalobcu je povinný zaplatiť žalovanej trovy dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 20. marca 2017 sp. zn. 5 Co 205/2016 na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 1. februára 2016 č. k. 2 C 201/2013-250 zastavil odvolacie konanie v časti odvolania proti výroku, ktorým súd I. zastavil konanie o odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom na Alžbetinej 41 v Košiciach, sp. zn. 3 C 217/2012 z 19. januára 2012 a sp. zn. 3 C 223/2012, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a II. zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom na Alžbetinej 41 v Košiciach, sp. zn. 3 C 217/2012 z 19. januára 2012 a sp. zn. 3 C 223/2012 v plnom rozsahu vrátane výroku o trovách konaniach a výroku, ktorým IV. žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Spišská Nová Ves súdny poplatok z návrhu vo výške 663,- eur do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku; zrušil rozsudok vo výroku, ktorým súd III. uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jána Burociho trovy konania vo výške 543,95 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie; zmenil rozsudok vo výroku, ktorým

súd V. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalobcu na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Dariny Solárovej trovy právneho zastúpenia vo výške 209,67 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku tak, že združeniu nepriznal právo na náhradu trov konania. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že združenie - vzhľadom na svoj cieľ - bolo vytvorené na ochranu spotrebiteľa, jeho výdavkami sú výdavky na financovanie jeho účelu a na jeho správu, teda z uvedeného vyplýva, že samotné združenie je spôsobilé a schopné chrániť záujmy spotrebiteľa. Združenie má právo zvoliť si pri účasti v konaní zástupcu, avšak takto vynaložené trovy nemožno považovať za účelné bránenie práva samotného účastníka v konaní. Súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov konania a v tejto súvislosti má vedľajší účastník rovnaké možnosti ako ktorýkoľvek iný účastník v konaní v súvislosti so svojím zastúpením v rámci zákonom upravených možností, t. j. nie je vopred vylúčený z možnosti zvoliť si na svoje zastupovanie advokáta, avšak tým, že sa mu neprizná náhrada trov konania - trov právneho zastúpenia, pretože sa nepovažujú za účelne vynaložené, lebo neboli v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania (II. ÚS 78/03), nie je porušené jeho základné právo na právnu pomoc a rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky. Paušálny vstup združenia, bez zreteľa na stav konkrétneho súdneho konania, vôľu spotrebiteľa a účelnosť jeho úkonov, nemožno považovať za dôkaz o jeho vôli naplniť cieľ svojej činnosti.

2. Proti zmeňujúcemu výroku uznesenia odvolacieho súdu podal dovolanie osobitný subjekt na strane žalobcu (ďalej tiež „združenie“) dňa 14. júna 2017, teda už za účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) podľa § 420 písm. f/ CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, pretože odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe. Namieta, že združenie nevstúpilo do konania paušálne, ale na žiadosť žalobcu; vyhotovilo mu aj žalobný návrh. Z činnosti združenia je známe, že jeho zástupcovia sa pojednávajú zúčastňujú; združenie organizuje bezplatné prednášky a nevstupovalo do konaní paušálne, na základe informácií získaných podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. V súlade s čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky sa združenie, ktoré zastupovalo žalobcu, mohlo dať v konaní zastúpiť advokátom. Bolo to práve združenie, ktoré oslovilo advokáta JUDr. Jána Burociho na základe spolupráce, jeho skúseností a praxe v danej oblasti, aby vo veci konal v mene žalobcu. Z týchto dôvodov dovolateľ žiadal napadnutý výrok uznesenia odvolacieho súdu zmeniť a priznať osobitnému subjektu na strane žalobcu náhradu trov právneho zastúpenia v uplatnenej výške, resp. zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. Žalobca ani žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

6. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. V danom prípade združenie prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje popri sebe z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

13. Z doslovného znenia ustanovení CSP, ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP ako aj v zmysle § 421 CSP.

14. Najvyšší súd v rozhodnutí z 19. januára 2017 sp. zn. 8 Cdo 213/2016 skúmal prípustnosť dovolania podaného po 1. júli 2016, ktorú dovolateľ vyvodzoval súbežne z oboch uvedených ustanovení. Senát 8 C vo svojom rozhodnutí nevyjadril právny názor, podľa ktorého by bola nemožná takáto kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania; dovolanie odmietol s odôvodnením, že jeho prípustnosť nevyplýva ani z § 420 písm. f/ CSP, ani z § 421 ods. 1 CSP. Uvedený senát teda vychádzal z názoru, podľa ktorého dovolateľ môže vyvodzovať prípustnosť dovolania súbežne z týchto dvoch ustanovení.

15. V inej právnej veci senát 3 C najvyššieho súdu dospel pri svojom rozhodovaní k názoru, ktorý je odlišný od záverov senátu 8 C, v zmysle ktorého je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania vylúčená. Senát 3 C preto podľa § 48 ods. 1 CSP uznesením zo 6. marca 2017 sp. zn. 3 Cdo 8/2017 postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej len „veľký senát“), pričom v uznesení o postúpení veci odôvodnil svoj odlišný právny názor.

16. Veľký senát, ktorého právny názor je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 48 ods. 3 veta prvá

CSP), vo svojom rozhodnutí z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 dospel k záveru: „Kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. Ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.“

17. Najvyšší súd v súlade s vyššie uvedenými závermi posudzoval prípustnosť dovolania združenia v danom prípade iba z hľadiska ním tvrdenej procesnej vady zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP); v rámci dovolacieho prieskumu teda nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že jeho mimoriadny opravný prostriedok je prípustný tiež podľa § 421 CSP, ktorý dovolací dôvod navyše ani bližšie nekonkretizoval.

18. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

19. Spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

20. Združenie dovolaním napadlo uznesenie odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania.

21. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého uznesenie, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení. Obdobne uznesenie, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí.

22. Vzhľadom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie združenia smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému podľa § 420 CSP nie je prípustné, a preto dovolanie odmietol (§ 447 písm. c/ CSP). Nad rámec uvedeného najvyšší súd dodáva, že aj v prípade, ak by posudzoval predpoklady prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP (dovolateľ konkrétne namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), dospel by k rovnakému záveru o jeho neprípustnosti, pretože podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. Jedným z takto taxatívne vymedzených prípadov je aj uznesenie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m/), teda také, o aké išlo v prejednávanej veci.

23. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.